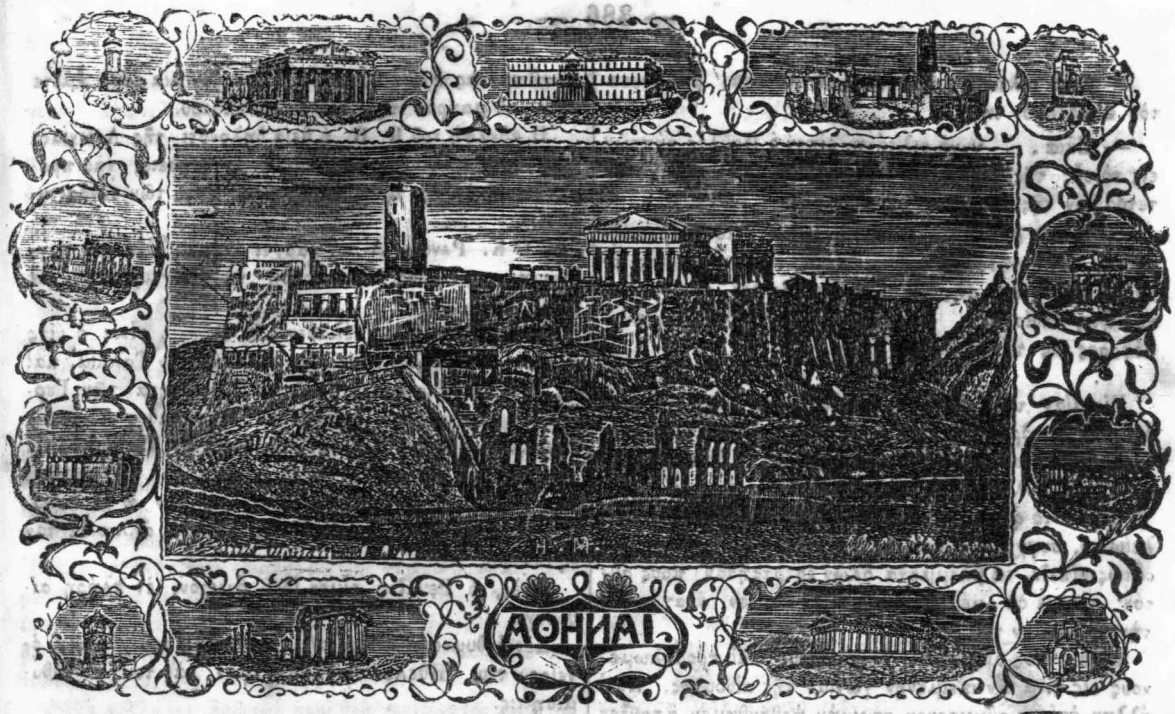

ΗΕΥΤΕΡΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλλάδ. 113. *Τόμος.* Ε'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 1 ΜΑΙΟΥ 1852.

ΣΚΙΑ ΦΙΛΤΑΤΗ.

—ο—

Α'.

Οἱ πολυάριθμοι ξένοι, οἱ συνελθόντες εἰς τὸν πύργον τοῦ Β. . . εἶχον τελειώσει τὸ γεῦμά των καὶ μετέβησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς συναναστροφῆς. Τὴν πρωΐαν τῆς ἡμέρας ταύτης, ἡμέρας φθινοπωρινῆς, εἶχον ἐξέλθει ἅπαντες εἰς τὸ κυνήγιον, καὶ ἤδη, γευματίσαντες, ἀνεπαύονται, λεσχηνεύοντες καὶ χαριεντιζόμενοι ἀπὸ τὸν κάματον τῆς θήρας.

Ἡ συνδιάλεξις ἐξηκολούθει νὰ ἦναι μερική, καὶ ἀπό πνων στιγμῶν ἡ Λεωνία Β. . . συνωμίλει μετὰ τοῦ Παύλου Σαλιχίου, τοῦ ὡραίου ἐξαδέλφου της καὶ μνηστοῦ. Ἐπεὶδὴ δὲ ἡ ὁμιλία των αὕτη ἐγίνετο μετὰ πολλῆς ζωηρότητος, πάντες περιεργεία φερόμενοι ἐσίγησαν διὰ ν' ἀκούσωσιν. Ὁ Παῦλος ἔλεγεν εἰς τὴν ἐξαδέλφην του, τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

— Σᾶς ὁρκίζομαι, ὅτι ἡ σύζυγός μου θὰ μ' ἀγαπᾷ ἄνευ ὅρων, ἐὰν θέλει νὰ μ' ἀγαπᾷ κατὰ τὴν καρδίαν μου . . .

— Εἰπῆτε μᾶλλον κατὰ τὸν χαρακτῆρά σας, κύριε ἐξάδελφέ μου, ἀπήντησεν ἡ Λεωνία.

Πολλοὶ ἐκ τῶν παρεστώτων ἐπευφήμησαν εἰς τὴν ἀπάντησιν τῆς Λεωνίας. Ἀλλ' ὁ Παῦλος, ὅστις ἐφάνη ἀδέξιος εἰς τὸ κυνήγιον, ἠθέλησε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἀποτυχίαν του ἐκείνην ἐν τῇ αἰθούσῃ, καὶ ἀντεπολέμησε τὴν ἐξαδέλφην του μετὰ τοσούτου πνεύματος, ὥστε ἡ ἀφελὴς νέα παρ' ὀλίγον νὰ κλαύσῃ ἀπὸ τὸ κακόν της ἐνώπιον ὅλων, ἀλλὰ περιωρίσθη νὰ εἴπῃ κλαυθμηρῶς σχεδὸν,

— Ἐὰν ἀπέθνησκον νέα καὶ ὁ σύζυγός μου μ' ἐλησμόνει ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ παρεκάλουν τὸν Θεὸν τοσοῦτον, ὥστε ἤθελε πέμψει νὰ μοὶ τὸν φέρῃ εἰς τοὺς οὐρανούς.

Ὁ Παῦλος ἐννόησε τέλος καὶ ἀπήντησε·

— Φιλτάτη ἐξαδέλφη, εἴξεύρεις καλῶς ὅτι δὲν θέλω ἐπιζήσει εἰς τὸν θάνατόν σου.

Ἡ θεία τῆς Λεωνίας ἐπεμβῆκε τότε καὶ ἀπεφάνθη, ὅτι ἡ ἀνεψιά της καὶ ὁ Παῦλος ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιήσωσι τὰς περὶ τοῦ ἄλλου κόσμου ἰδέας των, νὰ ὑπαγωσι δηλονότι εἰς τὸ κύμβαλον καὶ νὰ τραγῳδήσωσι τὴν ᾠδίαν ἐκ τοῦ Ῥωμαίου καὶ Ἰουλιέττης Ombra adorata, ἥτις τότε ἔτερπε πάντας.

— Σκιὰ φιλτάτη; ἠρώτησεν ἡ Λεωνία, βλέπουσα τὸν ἐξάδελφόν της.

— Σκιὰ... γυνὴ φιλτάτη, εἶπεν ὁ Παῦλος κύπτων εἰς τὸ οὖς τῆς Λεωνίας, ἐπὶ προφάσει, ὅτι ἤνοιγε τὸ τετράδιον τῆς μουσικῆς.

— Ἀλλὰ δὲν μὲ ὁμιλεῖς πλέον κατὰ τὸν χαρακτῆρά σου, ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις, μετὰ τῆς γυναικείας ἐκείνης ἐπιμονῆς, τῆς τόσον θελκτικῆς εἰς τὸν ἔρωτα, καὶ ἥτις καθίσταται, ὡς τινες φρονοῦσι, τοσοῦτον ἀνυπόφορος εἰς τὴν ὕπανδρον ζωήν.

. . . . . .

Εἷς μίαν τῶν γωνιῶν τῆς αἰθούσης, ὅπου τὸ φῶς ἔφθανεν ἀμυδρότερον καὶ ὠχρότερον, ὄπισθεν τραπέζης, ὅπου ἦταν σωρευμένα κεντήματα, βιβλία, ἐφημερίδες, καὶ φυλλάδια, νεανίας τις ἐκάθητο μεμονωμένος. Ἐνῷ δὲ τὸ ᾆσμα τοῦ Παύλου καὶ τῆς Λεωνίας ἐτελείωνεν, συγχρόνως καὶ ὡς διὰ κινήματος ἠλεκτρικοῦ, οὕτως εἰπεῖν, τὰ βλέμματα ὅλων ἐστράφησαν πρὸς αὐτόν· τίποτε δὲ μέχρις ἐκείνου δὲν εἶχεν ἀναγγείλει τὴν παρουσίαν του.

Εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπηρμένους καὶ προσηλωμένους εἴς τινα ἀντικειμένην γωνιαν τῆς αἰθούσης. Κατ' ἄλλην ἐπίσης σύγχρονον στιγμὴν ἠσθάνθημεν ἅπαντες ῥῖγός τι, ὡσεὶ τὸν θάνατον διαβαίνοντα. Ἡ φλὸξ τῶν λυχνιῶν ἐκλονίσθη, ἔκλινε καὶ παρ' ὀλίγον νὰ σβύσῃ.

Ὁ Παῦλος καὶ ἡ Λεωνία εἶχον ἤδη παύσει τὸ ᾆσμά των.

Μόνον δὲ τὸ μουσικὸν ὄργανον ἀντήχει καὶ ἐπρόφερεν ἁρμονικῶς τὰς μελαγχολικὰς ταύτας λέξεις· Σκιὰ φιλτάτη!

Καὶ ὁ νέος, ἐγερθείς, ἔκαμε βήματά τινα, τοὺς ὀφθαλμοὺς πάντοτε πρὸς σκοπόν τινα, ἀόρατον εἰς ἡμᾶς προσηλῶν... Ἐγονυπέτησεν· εἶτα ἔπεσε πρηνής.

Β'.

Δύο κατέλαβε τὰς γυναῖκας, οἱ δὲ ἄνδρες ἠπόρουν τί νὰ ὑποθέσωσι... τίς ἄρα ἦν ὁ νεανίας οὗτος; οὐδεὶς τὸν ἐγνώριζεν, οὐδεὶς κἂν τὸν εἶχεν ἰδεῖ εἰσερχόμενον.

Ὁ Κ. Β.... ὁ φιλοξενῶν ἡμᾶς, ἀνοίγων τότε μικράν τινα κρυπτὴν θύραν, ἤ; ἡ τομὴ ἐχάνετο εἰς τὸ σανίδωμα τῆς αἰθούσης, μᾶς ἐξήγησεν ἐν μέρει, χωρὶς νὰ εἰπῇ τι τὸ μυστήριον. Ὁ Κ. Β... ἔκραξε τοὺς ὑπηρέτας του, τοὺς ἔνευσε νὰ τὸν βοηθήσωσιν ὅπως μεταφέρῃ ἐκτὸς τῆς αἰθούσης τὸν ἄγνωστον νεανίαν. Ἐπιστρέψας εἶτα, μᾶς ἐπηυχήθη τὴν καλὴν νύκτα, καὶ μᾶς ἐσύστησε τὴν ἀπεριέργειαν καὶ τὴν ὑπομονήν,

Μετ' ὀλίγον, οἱ πιστοὶ ὑπηρέται τοῦ πύργου ἦσαν ἐν μέσῳ ἡμῶν, προσφέροντες ἑκάστῳ τὸν συνήθη τῆς ἑσπέρας λύχνον.

Ἡ θεία τῆς Λεωνίας, ἡ Λεωνία καὶ ὁ Παῦλος δὲν ἦσαν πλέον ἐν τῇ αἰθούσῃ. Ἅπαντες ἠρωτοῦμεν ἀλλήλους διὰ τοῦ βλέμματος. Εἰς τοῦτο δὲ περιωρίσθημεν ἐπὶ τοῦ παρόντος. Οἱ περίεργοι ὑπῆγαν νὰ κατακλιθῶσι, χωρὶς νὰ μάθωσί τι περισσότερον, ὅπως ἐνίοτε ὑπάγουσι τὰ παιδία νὰ κοιμηθῶσι, χωρὶς νὰ δειπνήσωσι.

Γ'.

Τὴν ἐπιοῦσαν, ἐσήμανεν ἡ ὥρα τοῦ προγεύματος, καὶ εὑρέθημεν ὅλοι πάλιν περὶ τὴν τράπεζαν, εἰς τὰς συνηθισμένας ἡμῶν θέσεις. Μόνον δὲ μία ἕδρα ἔμενε κενή, οὐ μακρὰν τῆς τοῦ οἰκοδεσπότου.

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Κ. Β. ἡ θεία δηλονότι τῆς Λεωνίας, ἀνέλαβε ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς παρατηρήσεις, τὰς προκληθείσας ἐκ τῆς ἀπουσίας ταύτης ἑνὸς τῶν συνδαιτυμόνων.

— Ὁ Κ. Ῥεναῖος Δ... πάσχει ἀκόμη. Ἐζήνησε συγγνώμην, καὶ ἴσως δὲν καταβῇ νὰ προγευματισῃ μὲ ἡμᾶς.

— Ὁ Ῥεναῖος, ὑπέλαβεν ὁ Κ. Β.... εἶναι ὁ υἱὸς ἀρχαίου τινὸς φίλου μου. Δὲν ἀνετράφη ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ὡς ἐκ τούτου διετήρησε πλείστην ἰδιαντικότητα τῶν Γερμανῶν. Πιστεύει... ἠγάπησεν. Ἔχει πάθος τι ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, θλίψιν τινὰ ἐν τῇ καρδίᾳ. Τῷ συμβαίνει συνεχῶς νὰ ὀνειρώττῃ, ὅλος ἐγρηγορῶν. Οἱ ἀγαθοί, ὅσοι προτιμῶσι νὰ ἦναι συμπαθεῖς μᾶλλον ἢ νὰ πολυπραγμονῶσι τὸν ἀφίνουσιν ὀνειρώττοντα, ἄλλοι δὲ τὸν ἐξυπνοῦσι.

Χθὲς, ὁ Ῥεναῖος εἶχεν ἰδεῖ ὄνειρον, ἐν πλήρῃ αἰθούσῃ.

Δὲν ἐνθυμεῖται πλέον σήμερον περὶ τοῦ χθεσινοῦ ὀνείρου του. Ἤθελεν εἶσθαι σκληρὸν νὰ τοῦ τὸ ἐνθυμίσῃ τις.

Ἂς πίωμεν, κυρίαι καὶ κύριοι! εἰς τὴν λήθην!... εἰς τὴν φιλοξενίαν! »

Ὁ Κ. Β... ὕψωσε τὸ ποτήριόν του, ἀλλὰ δὲν ἀνέμενε τὰς προπόσεις, ἐγνώριζε καλῶς ὅτι ἠκούσθη καὶ ἐννοήθη παρ' ἡμῶν.

Ὁ Ῥεναῖος μετ' ὀλίγον εἰσῆλθε.

Δὲν εἶχε κοιμηθῆ, τοῦτο ἐφαίνετο κάλλιστα, ἀλλ' ἤντλησεν, ἐν τῇ καρδίᾳ του βεβαίως, τὴν ἰσχύν του νὰ ὑποστῇ τὸ βάρος τῆς ἀναθέκτου ἡμῶν περιεργείας.

Ἦτον ἀτάραχος, καὶ τὸ παραδοξότερον, ἐφαίνετο λίαν φρόνιμος.

Δὲν θέλω προσπαθήσει νὰ περιγράψω πόσον εἶχεν θέλγητρον ἐν τῇ θεσει του ταύ η. Ἡ ὠχρότης αὐτοῦ, ὁ κάματος, αἱ κλίσεις τῆς τρυφερᾶς καὶ πολλάκις παιδικῆς φωνῆς του, τὰ πάντα περιεποίουν αὐτῷ ἦθός τι ἄγνωστον καὶ μυστηριῶδες, ὅπερ ἐπεκόσμει τὰ θέλγητρα τῆς νεότητος καὶ τὸ ἀνδρικὸν ᾆμα τῆς ἡλικίας.

Μία τῶν περὶ ἐμὲ κυριῶν εὗρεν αὐτὸν εὐειδῆ, καλλονὴν ἔχοντα ὄχι τὴν ἐκ τῶν χαρακτήρων προερχομένην, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου. Ἄλλη δέ τις, ἥτις ἐλέγετο λίαν εὐαίσθητος, καὶ ἐκάθητο εἰς τὰ δεξιά μου, μοὶ παρετήρησεν ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Κ. Ῥεναίου εἶχον τὴν ὀξεῖαν ἐκείνην, τὴν ἀκαταμάχητον ἔκφρασιν, ἥτις δίδει εἰς τὸ βλέμμα τὴν ἀρχικὴν ζωηρότητα, βεβυθισμένην εἰς βαθυτάτην μελαγχολίαν.

Ἀπετάνθησαν πολλαὶ ἐμιλιαι εἰς τὸν νεωστὶ ἐλθόντα, μὲ σκοπὸν νὰ εἴπῃ τι ἐκ τῶν ἀφορώντων αὐτόν. Καὶ ἀπήντα μέν, ἀλλ' αἱ ἀπαντήσεις του ἐγίνοντο μετὰ τοσσύτης ἐπιτηδειότητος, εἰς γενικά τινα περιστρεφόμεναι, ὥστε οὐδὲν περὶ τῶν κατ' αὐτὸν νὰ εἰκάσωμεν κἂν ἠδυνήθημεν. Ἡ περιέργειά μας ἐν τούτοις οὐδόλως εἶχεν ἱκανοποιηθῆ.

Ἐννέησε τοῦτο κάλλιστα ὁ Κ. Β.. καὶ,

— Φίλοι μου, εἶπε ἐγειρόμενος ἐκ τῆς τραπέζης, σήμερον θέλομεν ὑπάγει νὰ ἀνιχνεύσωμεν τὸν τόπον, καὶ αὔριον, κυνήγιον μέχρι θανάτου καθ' ἑνὸς συάγρου, γνωρίμου τῶν ἀγροφυλάκων μου, συάγρου κακίστου μὲν τὸν χαρακτῆρα, ἀξιολόγου δὲ τὸ μέγεθος.

Ὁ ἀγαπῶν με ἂς με ἀκολουθήσῃ! ἱππεύσωμεν!

Ἱππεύσωμεν! πόλεμον θανατηφόρον κατὰ τοῦ συάγρου! ἐπανελάβομεν μετὰ προθυμίας ἅπαντες.

— Τὸ πτωχὸν ζῶον! εἶπον αἱ γυναῖκες, ἄλλας ἰδέας μὴ δυνάμεναι νὰ συλλάβωσι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, εἰμὴ ἰδέας τριφερότητος.

Δ'.

Τῇ ἐπαύριον, αἱ προπαρασκευαὶ τῆς ἀναχωρήσεως ἐγένοντο θορυβώδεις.

Οἱ κυνηγοὶ ἔφερον τὴν μεγάλην στολήν των.

Τῷ ὄντι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἡ ἐκστρατεία μας ἦτο σοβαρά· ὁ Κ. Β... ἄτρομος κυνηγός, ἀλλ' ὅστις δὲν συναπῆλθε μεθ' ἡμῶν εἰς τὰς προλαβούσας θήρας, ἐλάμβανεν ἤδη τὴν ἀρχηγείαν τοῦ σώματος, συνιστῶν εἰς ἡμᾶς τὴν φρόνησιν.

Ὁ Ῥεναῖος Δ... συνεμίχθη μετὰ τῶν λοιπῶν. Ἔφερε στολήν τινα διάφορον τῆς ἡμετέρας, καὶ περεδίδετο μὲν εἰς ὀλιγωτέραν τῶν ἄλλων κίνησιν, ἀλλ' ἐννοοῦμεν, ὅτι μᾶς παρηκολούθει εἰς τὴν ἐπιχείρησιν διὰ τοὺς ἐνδεχομένους αὐτῆς κινδύνους καὶ τὴν ἐκ ταύτης δόξαν.

Εἶχα συλλάβει ἀρίστην περὶ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ νέου τούτου ἰδέαν, καὶ ἀπέδειξα τοῦτο διὰ τῶν κολακευτικοτέρων καὶ καταπειστικωτέρων τρόπων, οὔτε εἰπών τι, οὔτε διαννοηθεὶς κἂν νὰ τὸ ἐκφράσω. Πόσοι δὲν ὑπάρχουσι τρόποι ἐκφράσεως καὶ μόνον οἱ βλᾶκες προστρέχουσι κατὰ πᾶσαν περίστασιν εἰς τὸν λόγον.

Ἵππευσα ἵππον τινὰ ὀνομαζόμενον Πολυδεύκην. Τὸ εὐγενὲς τοῦτο ζῶον ἐγνωρίζετο διὰ τὴν κλίσιν ἣν εἶχε πρὸς τὸν γείτονά του, ἐν τῷ σταύλῳ, ὀνομαζόμενον Κάστορα. Πειθήνιος, ὅταν συνεβάδιζε μετὰ τοῦ Κάστορος, ὁ Πολυδεύκης ἐγίνετο ἀκράτητος, ἀδάμαστος, ὁσάκις ἤθελον νὰ τὸν μακρύνωσιν ἀπ' αὐτοῦ.

Τὸν Κάστορα ἔλαβεν ἐκ τύχης ὁ Ῥεναῖος. Γνωρίζων τὴν ἰδιοτροπίαν ταύτην τοῦ Πολυδεύκους, μόλις ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον του, μ' ἐθεώρησε μετ' ὕφους γλυκυτάτου, καὶ μ' ἐχαιρέτησε διὰ τῆς χειρός.

Ἡ θήρα ἤρχισεν, ἐνεψυχώθη, ἔγινεν ὁρμητική. Οἱ ἵπποι ἔτρεχον, ὡς ὁ ἄνεμος. Ὁ Κάστωρ πρηγεῖτο πάντων, ὁ Πολυδεύκης τὸν ἠκολούθει.

Εἴχομεν μακρυνθῆ πολὺ ἀπὸ τοὺς λοιποὺς ἱππεῖς. Ἡ ταχύτης ἡμῶν ἦν τῳόντι φανταστική.

— Πυροβόλησε, ἐὰν σ' εἶναι δυνατὸν ἐμπρός σου! ἐκραύγασεν ὁ Ῥεναῖος.

Εὑρισκόμεθα παρὰ τὴν ἔξοδον μιᾶς λόχμης καὶ εἰς τὴν εἴσοδον μακρᾶς δενδροστοιχίας δάσους. Ἑκατὸν περίπου βήματα ἐμπρός μας ἐφορμῶν καθ' ἡμῶν καὶ ἤδη πληγωθεὶς ὑπὸ τῶν κυνῶν, ὁ σύαγρος ἔφευγε τοὺς ἐχθρούς του. Οἱ ἵπποι μας ἐσταμάτησαν· ἔκυπτον τὴν κεφαλήν, ἔκρυπτον τὰ ὦτα ἐπὶ τοῦ τραχήλου των καὶ ἀνέπνεον οὕτως εἰπεῖν, τὸν κίνδυνον, διὰ τῶν πυριπνόων μυκτήρων των.

Ὁ Ῥεναῖος ἐπυροβόλησε πρῶτος. Ὁ σύαγρος ἀνεσκίρτησε δίς ἢ τρίς, καὶ ἦλθε νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τοῦ Κάστορος, τὸν ὁποῖον καὶ ἔρριψε καταγῆς.

Κατέβην ἀπὸ τοῦ ἵππου δι' ἑνὸς ἅλματος. — Εἶχαν παρέλθει καὶ σύαγρος καὶ κύνες.

Ὁ Ῥεναῖος ἐπληγώθη δεινῶς κατὰ τὸ στῆθος.

— Δὲν εἶναι τίποτε, μὲ εἶπε· βλέπων τὴν ἀπελπισίαν καὶ τὸν τρόμον μου.

— Ὄχι δὲν εἶναι τιποτε, τί λέγετε κύριε; δὲν εἶναι πληγή τις εὐθεράπευτος;

Ὁ Ῥεναῖος ἔκυψε τὰ ὄμματα ἐπὶ τοῦ στήθους του, κατεμέτρησε διὰ τοῦ δακτύλου τὸ ἄνοιγμα τῆς πληγῆς καὶ ἐπανέλαβε μειδιῶν.

— Μία ὁλόκληρος ψυχὴ δὲν δύναται νὰ διέλθῃ αὐτῆς. Ἀλλὰ τὸ ἥμισυ τῆς ζωῆς μου ἔφυγεν ἤδη πρό τινων μηνῶν, καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ ὑπεσχέθη νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸ ἀπελθόν.

— Κύριε, ἐκραύγασα τότε, διὰ νὰ σᾶς βοηθήσω δὲν ἔχω παρ' ὀλίγην ἀταραξίαν· μὴ μὲ ἀπελπίζετε, μὴ μὲ ἀφαιρῆτε τὴν γενναιότητά μου μὲ ἰδέας... μὲ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω. Θὰ ἔλθωσι νὰ σᾶς φλεβοτομήσωσι... νὰ σᾶς σώσωσι.. διότι θὰ σᾶς σώσωσι, ναί!

— Μάταιον! κύριε! φίλε μου... (καὶ μοὶ ἔτεινε τὴν χεῖρά του.) ὁ θάνατος εἶναι ἀνώτερος τῶν μικρῶν τούτων συμβάντων. Θ' ἀποθάνω, διότι ὀφείλω ν' ἀποθάνω, διότι προχθὲς ἀκόμη τὸ ὑπεσχέθην.

Ἐν τούτοις, ἐκ τοῦ θορύβου ἦτο πρόδηλον ὅτι οἱ κυνηγοὶ ἐμακρύνοντο πάντοτε.

— Ἡ παραφροσύνη!.. ἐψιθύρισα κτυπῶν τὸ μέτωπόν μου.

— Ἡ παραφροσύνη!.. εἶπες; ὄχι, κύριε, δὲν εἶναι τὸ λογικὸν, ὅπερ μ' ἐγκαταλείπει, ἀλλ' εὐγενέστερόν τι, αὐτὴ ἡ ψυχή! εἶναι ἡ ζωή, ἡ ζωὴ ἐκείνη ἡ ἀληθής, ἡ συγκειμένη ἐκ δύο ἐρώτων, καὶ ἥτις πελευτᾷ, ὡς τὸ πτηνὸν πίπτει, ὅταν ἡ ἑτέρα τῶν πτερύγων του ἐπληγώθη!..

Δὲν εὕρισκον τίποτε ν' ἀντιλέξω. Εἶχον συγκινηθῆ, ἤμην τεταραγμένος.

— Ἡ σιωπὴ αὕτη, ἐπανέλαβεν, εἶναι πλέον ἀξία ὑμῶν... ἐμοῦ. Εὐχαριστῶ, εἶσθαι ἀνὴρ καὶ πέποιθα εἰς ὑμᾶς.

Μάθετε λοιπὸν, προχθὲς μ' εἶχεν ἐπιφανῆ αὐτή...

Τὴν ἐρώτησα διατὶ αἱ προσευχαί μου δὲν εἰσηκούσθησαν παρὰ Θεοῦ, διατὶ ἔζων ἀκόμη;

Τὴν ἐρώτησα ἐὰν ὁ Θεὸς, ἐὰν αὐτὴ ἡ ἰδία μὲ ἐνόμιζεν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἀνάξιον;

Καὶ αὕτη μὲ ἀπήντησε.. « Μὲ ἀγαπᾷς πάντοτε; »

Καὶ ἐγὼ ἔπεσα πρηνὴς ἀπὸ θαυμασμὸν καὶ ἀλγηδόνα.

Ἀλλὰ φωνή τις ἄγνωστος, ἁρμονικὴ ἀπήντησεν ἀντ' ἐμοῦ, — « σκιὰ φιλτάτη » ombra adorata....

Ἡ φωνὴ αὕτη ἦτον ἡ τοῦ ἀγγέλου φύλακός μου...

Ἐπίστευσεν αὐτὴ εἰς τὸν λόγον τοῦ ἀγγέλου μου. Θέλω τέλος πάντων ἀποθάνει!

Δός μοι τὴν χεῖρά σου. Ἔχω, ἐδῶ, πλησίον τῆς πληγῆς ταύτης ἓν χαρτοφυλάκιον, λάβε το ».

Ἔλαβε τὸ χαρτοφυλάκιον καὶ τὸ ἐνεχείρισε εἰς τὸν δύστηνον παράφρονα.

Πρῶτον ἐξήγαγεν αὐτοῦ ἐπιστολάς τινας. Ἔπειτα εἶπε μὲ φωνὴν μᾶλλον ἐπὶ μᾶλλον σβυνομένην.

— Ἂς μὲ ἀκολουθήσωσι.. κύριε... πρέπει νὰ καῶσι.. τὸ ὑπόσχεσαι;

Τὸ βλέμμα μου ἀπήντησεν ὅτι ὁρκίζομαι περὶ τούτου.

Ἤγγισεν ἀκολούθως στελέχη τινὰ χόρτων, ἄνθη τινὰ ξηρὰ, τὰ ὁποῖα ἐφύλαττεν εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν του, τὰ ἔφερεν εἰς τὰ χείλη του, τὰ ἠσπάσθη.

— Τὸ βλέπεις, πᾶν ὅ,τι μ' ἦτο προσφιλὲς ἀπέ-

θανε πρὶν ἐμοῦ. Θέλεις τὰ θέσει εἰς τὸ φέρετρόν μου, πλησίον τῆς καρδίας μου.

Ὁ Ρεναῖος ἀνεπαύθη πρὸς στιγμὴν Ἡ ζωή του ἐφαίνετο ἀναζωπυρουμένη ἐν τῷ στήθῃ του. Μὲ ἔθεώρησε μὲ ἱλαρὸν καὶ προσηνὲς βλέμμα.

— Ἤθελες γίνει φίλος μου . . . εἶσαι τοιοῦτος..

Καὶ μ' ἐνεχείρισε μικρὸν κλειδίον, ὅπερ ἡ νεκρουμένη χεῖρ του ἐζήτει πολλὴν ὥραν ἐντὸς τοῦ χαρτοφυλακίου.

— Λάβε, εἰπὲ, δεῖξέ το εἰς τὸν φίλον μου, εἰς τὸν πατέρα μου, τὸν Κ. Β . . . καὶ θέλει ἐννοήσει . . .

Εἰπέ του νὰ μὴν ἐπιγράψῃ ἐπὶ τοῦ τάφου μου παρὰ τὰς λέξεις ταύτας·

ΡΕΝΑΙΟΣ 11 Σεπτεμβρίου 18 . .

Εὐχαριστῶ, καὶ χαῖρε, κύριε, χαῖρε » !

Καὶ ὕψωσε ἐκ νέου τὰ ὄμματά του εἰς οὐρανοὺς, ἔτεινε την χεῖρά του πρὸς ὅν τι ἀόρατον, ψιθυρίζων, « βοήθησέ με ».

Καὶ ἀνεγερθεὶς, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Ἤκουσα τοὺς ἤχους τῶν σαλπίγγων, εἰδοποιοῦντας, ὅτι τὸ κυνήγιον ἐτελείωσεν.

Ὁ Ρεναῖος ἀνέβη εἰς οὐρανοὺς ἐν μέσῳ τῶν ἤχων τούτων τῶν μουσικῶν.

Θεέ μου ἦν ἄρα τοῦτο θρίαμβος ;

Θεέ μου ! ὑπάρχει ἄραγε μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ οὐρανοῦ κόσμος τις ἀόρατος ;

Τίς οἶδε ;

Ὁ Κάρολος Νοδιέρος, ἀνὴρ, ὅστις εἶχε πολλὴν πίστιν, διότι εἶχε καὶ πολὺν ὀρθὸν νοῦν, ἔγραψέ που,

« Ἡ Ἀμερικὴ ἦν κόσμος φανταστικὸς, πρὸ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου».

(Μετάφρασις) Π.

ΗΘΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟΝ ΜΑΘΗΜΑ.

Ὑπὸ τοῦ Κ. Κεραταρί.

Α.

Ἡ συνάντησις.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 18 . . , λαβὼν τὸ προάριστόν μου ἐν τῷ καφενείῳ τοῦ Φουᾶ, εἶχον καθήσει εἰς τινα αὐτοῦ γωνίαν, ἡσύχως καὶ σκεπτόμενος καθ' ἑαυτὸν περὶ τῆς ἀνθρωπότητος, περὶ τῶν σχέσεων καὶ κοινωνικῶν ἀναγκῶν αὐτῆς, περὶ τῆς θεωρίας τῶν κυβερνήσεων κτλ. κτλ.

Ἡ νοερὰ αὕτη συνδιάλεξις διεκόπη, διότι νεανίας τις, οὗ τινος τὰ χείλη ἐφαίνοντο εἰκονίζοντα ἀφέλειαν καὶ ἀγαθωσύνην, ἐφείλκυσαν ὅλην τὴν προσοχήν μου. Ἀπευθύνθη δὲ οὗτος εἴς τινα φλεγματικὸν ἄνθρωπον, μετρίου ἀναστήματος, κοσμίως ἐνδεδυμένου ἐρέων χρώματος καστανοχρόου. Ἐκάθηντο δὲ κατέναντι ὁ εἷς τοῦ ἄλλου καὶ ἀρκετὰ πλησίον μου, ὥστε οἱ λόγοι των ἠδύναντο νὰ διεγείρωσι τὴν περιέργειάν μου, κατὰ τοσοῦτον ζωηροτέραν, καθ' ὅσον δὲν ὡμίλουν περὶ πραγμάτων τυχαίων. Ἐζήτησα νὰ πιω ἓν ποτήριον περιπλέον, ὡς πρόφασιν τοῦ νὰ μὴ παρατήσω τὴν θέσιν μου, καὶ ἔγεινα ὅλος προσοχή.

— Νέε μου συμπατριῶτα, ἔλεγεν ὁ τὸ καστανόχρουν ἐξ ἐρέας ἔνδυμα φορῶν· δὲν ἠξεύρω ἂν συνεννοώμεθα. Μὲ ὁμιλεῖτε περὶ αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα μ' ὅλον ὅτι δύνανται συνεχῶς νὰ ᾖ αι πλαστὰ, ἀλλ' ἔγειναν δεκτὰ εἰς ὅλα τὰ βιβλία, εἰς πᾶσαν συνομιλίαν· θὰ ἦτο ἀνοησία νὰ τὰ κατηγορήσω, ἔτι δὲ μᾶλλον νὰ τὰ συκοφαντήσω. Θέλω μόνον τολμήσει νὰ σᾶς εἴπω ὅτι ὀλίγον πιστεύω εἰς τὴν ἀφιλοκερδῆ φιλοπατρίαν, καὶ ἔτι ὀλιγώτερον εἰς τὰς μεγάλας ἀρετὰς, ἑτοίμους πάντοτε νὰ τεθῶσιν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ἢ νὰ προσφέρωσι θυσίαν τινά. Τὰ αἰσθήματά μας, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἐλαττοῦνται, λαμβάνοντα πλειοτέραν ἐπίτασιν, Ὁ πατριωτισμὸς τῆς Ῥώμης ἦτο λυσιτελέστερος, περιοριζόμενος εἰς μόνην τὴν Ἰταλίαν ἢ καθ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην. Ἐὰν θέλετε ἐφαρμόσετε τὴν ἀρχὴν ταύτην καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν. Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἔχω διάθεσιν νὰ ἐκταθῶμεν πλειότερον. Ἀγαπῶ τὴν Γαλλίαν, διότι ἡ Ὠδέρνη συμπεριλαμβάνεται εἰς αὐτὴν, τὴν Ὠδέρνην δὲ, διότι περιέχει τὰ ὀστᾶ τῶν πατέρων μου καὶ τὴν μετρίαν κληρονομίαν, ἣν μοὶ ἄρησαν. Ἔχω δὲ χρέος νὰ διαφέρωμαι διὰ τὴν μεγαλόπολίν σας, τοὺς Παρισίους, διότι εἰς αὐτὰ ἔφερα τὴν γυναῖκά μου καὶ τὰ τέκνα μου, ὅπως περαιώσωσι τὴν ἀγωγὴν αὐτῶν· ἀλλὰ θέλω σὲ εἴπει, μὲ τὴν αὐτὴν εἰλικρίνειαν, ὅτι μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου, δὲν θέλω ἔχει τὴν αὐτὴν ἀγάπην πρὸς αὐτοὺς, πρὸ πάντων ἐὰν συλλογίζωνται νὰ δώσωσι νέα μαθήματα εἰς τὴν κυβέρνησίν των. Ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς φιλίας. Φιλτατε Ἀδόλφε· εἶσαι εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν ζωηρῶν ἐντυπώσεων, καθ' ἃς ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐρᾶν (διότι καὶ αὐτὸ εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἀνάγκας) σὲ σύρει πρὸς τὸ ὄν, τοῦ ὁποίου τὰ βλέμματα εἶναι θωπευτικὰ, καὶ οἱ ὑποσχέσεις ἔχουσιν ἀναφορὰν μὲ τὰς ἐπιθυμίας μας. Πίστευσέ με, φυλάχθητι κατὰ τῶν αἰσθημάτων τούτων, τῶν πλειστάκις ἀπατηλῶν. Ἤξευρε ὅτι ὁ μὴ ἐνάρετος ἄνθρωπος οὐδέποτε θέλει εἶσθαι ἄλλο τι εἰμὴ ψευδὴς φίλος, καὶ ὅτι εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἀρετὴν ἀναγκαιοῖ μια καρδία θρησκευτική. Ἂς ὁμιλήσωμεν περὶ τοῦ ἔρωτος, νέε συμπατριῶτά μου, τὸν ὁποῖον ἠσθάνθην καὶ ἐγὼ ἄλλοτε, εἰς τὴν ἡλικίαν, ἣν σοὶ ἔχεις ἤδη. Νομίζω ὅτι ἔχομεν δύο τρόπους διαφόρους νὰ θεωρήσωμεν αὐτόν. Τὸ κατ' ἐμὲ, πιστεύω ὅτι αὐτὸς εἶναι δοσοληψία τις τοῦ βίου ὑπόθεσίς τις σοβαρὰ, καὶ πρέπει νὰ ἀποφασισῃς μετὰ ὥριμον σκέψιν.

— Ὑπόθεσις ! ἀνέκραξεν ὁ νέος Ἀδόλφος συστέλλων τὰς ὀρρεῖς του καὶ κτυπῶν κατὰ γῆς τὸν πόδα του, δοσοληψία ! Ἄπαγε ! εἶναι τέρψις τοῦ βίου.

— Ἐν τούτοις οὕτω τὸν ἐπίστευσα καὶ ἐγὼ, φιλτατέ μου, καὶ ἠπατήθην. Ἀλλὰ βλέπεις, ἡ βροχὴ ἀναγκάζει τοὺς φοιτητὰς τοῦ καφφενείου νὰ πλημμυροῦν ἐνταῦθα. Δὲν θέλομεν πλέον συνακούεσθαι, διότι ἀναμφιβόλως θέλουν πραγματευθῆ περὶ πολιτικῆς. Ἀμφιβάλλω ἂν συμφωνήσουν ποτέ. Ἂς παραχωρήσωμεν εἰς αὐτούς. Ἐὰν ἐπανέλθῃς οὔριον τὴν αὐτὴν ὥραν ἐνταῦθα, δυνάμεθα νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν συνομιλίαν μας, καὶ ἴσως σοὶ ἀποδείξω ὅτι διὰ νὰ ᾖ ναι τις εὐτυχὴς εἰς τὸν γάμον του, πρέπει νὰ ὑπολογίζῃ ἀκριβῶς καὶ νὰ ἠξεύρῃ τοὺς πρώτους κανόνας τῆς ἀριθμητικῆς.

— Φρονῶ ὅτι ἀπατεῖσαι· ἕνας γάμος νὰ ᾖ ναι τόση ὑπόθεσις !

Ὁ τὸ καστανόχρουν ἔνδυμα φορῶν καὶ ὁ σύντροφός του ἐχωρίσθησαν πάραυτα, ἀφοῦ ἀπεχαιρέτησαν ἀλλήλους, ἐγκαρδίως σφιγξαντες τὰς χεῖρας.

Β'.

Ἡ ἀνταμειβομένη ἀδιαφορία.

Ἄφησα τὴν θέσιν μου καὶ ἐγὼ, θέσας ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τῆς τραπέζης τὴν τιμὴν τοῦ ποτοῦ μου. Ἐπιθυμία ἀπερίσκεπτος μ' ἔκαμε ν' ἀκολουθήσω τὸν λογιστὴν τοῦ γάμου· ἀλλ' ἦτο βραδὺς, ὡς ἄνθρωπος ὅστις μὴ δυνάμενος νὰ πληρώσῃ ἅμαξαν, ἢ ὅστις, ἠξεύρων καλλίτερον νὰ μεταχειρίζεται τὰ χρήματά του, ἀποφασίζει νὰ ὑπηρετῇ αὐτὸς ἑαυτόν. Τὸν ἐπρόφθασα, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐξήρχετο τῆς ὁδοῦ Β ο υ ε ν νης πρὸς τὸ βουλεβάριον.

— Κύριε, τῷ εἶπον πλησιάζων, μολονότι δὲν σᾶς γνωρίζω, συγχωρήσατέ με νὰ σᾶς ἐρωτήσω τι. Ἤμην εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Φουᾶ, ὅτε, ὄχι μακρὰν ἐμοῦ, συνωμιλεῖτε μετά τινος νεανίου γνωρίμου σας. Χωρὶς νὰ θέλω, προσήλωσα τὴν προσοχήν μου εἰς τοὺς λόγους σας, οἵτινες ἐκτὸς παραξενιῶν τινων, φέρουν τιμὴν εἰς τὴν κρίσιν σας, καὶ ἔρχομαι νὰ σᾶς ἐρωτήσω, ἂν μοὶ τὸ συγχωρήσητε, ὁποιαν ἔννοιαν ἐδίδετε εἰς τὸ ἀξίωμά σας, ἰσχυριζόμενοι ὅτι πᾶς συνετὸς ἄνθρωπος ὅστις θελήσῃ νὰ νυμφευθῇ, πρέπει πρῶτον νὰ γνωρίζῃ καλῶς τὰς πρώτας τέσσαρας πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς. Αἰσθάνομαι δυσκολίαν τινὰ νὰ συμβιβάσω τὸ στενὸν τοῦτο πνεῦμα τοῦ λογιστικοῦ μὲ τὸ ὀρθὸν τῶν ἰδεῶν σας εἰς ἀντικείμενον τόσον σπουδαῖον. Μήπως ἔχετε συμβολικόν τινα τρόπον νὰ ἐξηγῆσθε, ὡς ὁ Πυθαγόρας ὅταν ἐσύσταινεν εἰς τοὺς μαθητάς του ν' ἀπέχωσι τῶν κυάμων, ἢ ὡς ὁ Κατων ὁ Οὐτικὸς εἰς τὴν κλίνην τοῦ θανάτου του, μήπως θέλετε νὰ σωφρονίσητε τοὺς ἀνθρώπους.

Ὁ Ὠδέρνιος ἔστη αἴφνης τὸ διαπεραστικὸν βλέμμα του μὲ κατεμέτρησεν ἀπο κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἡ ἀκινησία του καὶ τὸ βλέμμα τοῦτο μ ἔκαμε νὰ ἐννοήσω ὅτι ὑπῆρξα παραπολὺ αὐθάδης.

— Συγγνώμην, κύριε, τῷ εἶπον· βλέπω ὅτι εἶμαι ἀγοραῖος. Ἀλλ' ἀρκεῖ, ἡ ἀδιακρισία μου δὲν πρέπει νὰ σᾶς φανῇ ὀχληρά. Ἐν τούτοις πιστεύσατε ὅτι, ἐὰν ἐγνωρίζετε τὸν ζῆλόν μου διὰ τὴν ἀλήθειαν, ἠθέλετε μὲ συγχωρήσει. Σᾶς ἀφίνω κύριε, ζητῶν τὴν συγγνώμην σας.

Ἀπεμακρύνθην μετὰ ταῦτα· ἀλλὰ μόλις ἔκαμα δύο βήματα πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἠσθάνθην θλιβόμενον τὸν ὦμόν μου ὑπό τινος χειρός. Ἦτον ἡ τοῦ Ὠδερνίου μου, ὅστις μ' ἐσταμάτησε διὰ τῶν ἑξῆς λέξεων·

— Νεανία, ἡ ζέσις σου μὲ θέλγει. Τὸ πιστεύω· ἡ φυσιογνωμία σου, ἣν πρὸ ὀλίγου ἐξέτασα εἶναι δι' ἐμὲ ἐγγύησις. Εἶναι ἔγγραφον ὃ δέχομαι. Ἐξηγοῦμαι. Ἐὰν δὲ ἐφαντάζεσο ὅτι βλέπεις ἐν ἐμοὶ ἕν τε πρωτότυπον ἤθελες ἀπατηθῆ. Εἶμαι ἄνθρωπος συνηθέστατος, μετὰ χρηστότητος καὶ ἐπιτυχίας διελθὼν τριάκοντα ἐξ ἔτη εἰς τὸ ἐμπόριον, οὗ ὁ πατήρ μου ὑπῆρξεν ὁ εὐτυχὴς δημιουργός. Τώρα δὲ μακρυνθεὶς τῶν ἐργασιῶν, ἐστοχάσθην νὰ νυμφευθῶ. Δὲν εἶμαι οὔτε ὁ Κάτων σας, ὁ ἐνάρετος, οὐδὲ ὁ Σάμιος φιλόσοφός σας ὁμιλῶν συμβολικῶς πρὸς τοὺς μαθητάς του. Μὴ προσμένητε τίποτε θαυμάσιον. Δὲν ἔχω ἄλλο νὰ σὲ δείξω εἰμὴ ἀριθμούς ! Ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι θέλεις ἐννοήσει τὴν ἀξίαν των. Ἀκολούθει μοι, ἢ μᾶλλον βαδίζωμεν ὁ εἷς παρὰ τὸν ἄλλον, ὑπὸ τὴν ἀκτίνα ταύτην τοῦ ἡλίου, ὅστις ἐφάνη πάλιν.

Ὁ καστανόχρουν ἔνδυμα φορῶν, ἀφοῦ περιεπάτησεν ἱκανὴν ὥραν σιωπηλὸς, ὅπερ μ' ἔκαμε νὰ τὸν παρατηρῶ καὶ νὰ εὑρίσκω παράδοξόν τι ἢ μᾶλλον μυστηριῶδες εἰς αὐτὸν, ἔστη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἀ ν τ ι ν ί ο υ λ ι θ ο σ τ ρ ώ τ ο υ καὶ ἔκρουσε τὴν θύραν μικροῦ τινος μεγάρου. Ἡ θύρα ἠνεῴχθη. Ὁ ξένος, προηγούμενος πάντοτε, μὲ ὡδήγει κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸ σπουδαστήριόν του, εἰς ὃ τὰ πάντα ἦσαν εἰς καλὴν τάξιν, βιβλία, πίνακες κτλ. ἔσυρεν ἐκ τοῦ γραφείου του ἓν φύλλον χάρτου ἀρκετὰ μέγα, ἐφ' οὗ, ἐκ πρώτης ὄψεως, ἀνέγνωσα δύο σειρὰς ἀριθμῶν· ἀκολούθως ἐκεῖνος κρατῶν αὐτὸν πάντοτε, ἐξεφράσθη οὕ ω·

— Τοῦτο θὰ σᾶς εἰπῇ τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς νὰ μὲ χρειασθῶσιν οἱ λόγοι, οὓς εἶπον ἐνώπιόν σου τὴν πρωΐαν ταύτην εἰς νεανίαν συμπατριώτην μου, ἐλθόντα ἐδῶ νὰ διατρέξῃ τὸ στάδιον τῶν γραμμάτων· (ἐὰν μ' ἐσυμβουλεύετο ἤθελα τὸν παρακινήσει νὰ κάμῃ καλλιτέραν χρῆσιν τοῦ καιροῦ του). Ἀλλ' ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ περὶ ἐμέ.

« Ἐφαντάσθην ἅπαξ εἰς τὴν ζωήν μου νὰ ἐρωτευθῶ, ἀλλ' ὁ θεὸς μ' ἐφύλαξεν ὅτι δὲν ἐνυμφεύθην· διότι ἤθελον συνδέσει τὴν τύχην μου μετὰ θελκτικῆς τινος φιλαρέσκου, ἥτις ἤθελε διαταράξει τὴν ἡσυχίαν τῆς ζωῆς μου.

« Δύο νέαι, ἢ μᾶλλον δύο γυναῖκες, (διότι εἶχον ἤδη ὅλας τὰς χάριτας τοῦ φύλου των), ἐφείλκυον ἀμοιβαίως τὰ βλέμματα τῶν νεανιῶν τῆς πόλεως Κλερμόντης. Ἡ μὲν ἔζη εὐτυχὴς καὶ ἀγαπωμένη εἰς πλουσιωτάτην οἰκίαν, ἡ δὲ ὀλιγώτερον εὐκατάστατος ἐβιοίκει τὴν οἰκίαν μιᾶς θείας της, ἐχούσης ἱκανὸν εἰσόδημα. Ἡ κατάστασίς μου καὶ τὸ ὄνομά μου ἐσυγχώρουν νὰ ἐπιζητῶ τὴν χεῖρα μιᾶς τῶν ὡραίων τούτων νεανίδων.

« Ἀποφασίσας νὰ πράξω ὁριστικόν τι μετά τινος τοὐλάχιστον λόγου, ἰδοὺ ποίαν μέθοδον μετεχειρίσθην, ν' ἀριθμήσω εἰς δύο προσθέσεις ἀριθμητικὰς, κατὰ πάντα εὐσυνηθείτους, τὰς θ ε τ ι κ ὰ ς ἢ ἀ π ο θ ε τ ι κ ὰ ς ἰδιότητας τῶν δύο νεανίδων, ἐφ' ὧν ἐθεμελίσουν τὰς ἐλπίδας τῆς εὐτυχίας μου· νὰ δώσω ἀξίαν ἀριθμητικὴν, ἀνάλογον εἰς τὴν ἀξίαν των, τήν τε πραγματικὴν καὶ τὴν φαινομένην, καὶ, ἀφοῦ σταθμίσω πάντα ταῦτα, νὰ σχηματίσω ἀνέκκλητον τὴν ἀπόφασιν. Ἔπρεπε νὰ ἔχω πρὸς τοῦτο ὀλίγον θάρρος, διότι καὶ τὸ ἓν μὲ ἤρεσκε καὶ τὸ ἄλλο ἐπεθύμουν. Αὐτὸς ὁ χάρτης σοὶ ἐξηγεῖ καλλίτερα τὴν ἰδέαν μου . . .

Καὶ συγχρόνως ὁ Κλερμοντιανὸς μοὶ ἐπρόσφερε τὸν χάρτην, ἐφ' οὗ ἀνέγνωσα κατὰ διπλογραφικὴν μέθοδον καταστρωμένα τὰ ἑπόμενα, ἐνῷ αὐτὸς καθήμενος ἐπὶ τινος ἀνακλίντρου, ἀνεγίνωσκε κεφάλαιόν τι τοῦ Μοντανίου, ὅστις, παντὸς ἄλλου συγγραφέως Γάλλου, εἶπεν πλειότερα δι' ὀλιγωτέρων λέξεων.